MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Sauli Niinistö ja Iiro Viinanen yrittivät jarrutella velanottoa, mutta he olivat jo siirtyneet Muppet Show'n ukkojen aitioon. **LAURI HELVE UUSIMAA -LEHDESSÄ**

Teollisuuspolitiikan aika ei ole ohi

Suomen valtion ja saksalaisen telakkayhtiön Meyer Werftin maanantaina julkistama telakkakauppa on monella tavalla myönteinen uutinen. Valtio osti yhdessä Meyerin kanssa korelaisomisteiselta STX Finlandilta Turun telakan.

Ilman kauppaa telakka olisi todennäköisesti lakkautettu, koska sen tappioputki on jatkunut jo seitsemän vuotta eikä uusista tilauksista ollut tietoa.

Vaikka Suomen omistus Teollisuussijoituksen kautta on "vain" 30 prosenttia, merkitsee kauppa valtion aktiivisuuden lisääntymistä teollisuuspolitiikassa.

Telakkapäätös on näinä vaikeina aikoina positiivinen viesti paitsi Turun seudulle, myös koko Suomen vientiteollisuudelle.

Suomalaisella telakkateollisuudella ja alan osaamisella on pitkät perinteet. Niiden säilyminen on ollut pitkään vaakalaudalla. Kaupan seurauksena ala sai ainakin aikaa todistaa kilpailukykynsä. Vahvojen omistajien suojissa siihen on hyvät mahdollisuudet.

Kaupan yhteydessä kerrottiin kahdesta risteilijätilauksesta. Niiden arvo on noin miljardi euroa ja työllisyysvaikutus 12 000 henkilötyövuotta. Tilauksen liittyy myös optio kahdesta muusta risteilijästä.

Tilaukset ovat erittäin tärkeitä työllisyyden lisäksi myös viennille, koska Suomessa tarvitaan kipeästi investointeja vientiteollisuuteen. Turun telakan osalta näitä investointeja tuskin olisi tullut, ellei valtio olisi lähtenyt hankkeeseen mukaan.

Valtion 30 prosentin lisäksi yksityinen saksalainen telakkayhtiö sijoittaa 70 prosenttia sekä kauppahintaan että pääomittamiseen.

Telakkakauppaa on hiottu jo marraskuusta lähtien. Se saattoi olla osasyynä siihen, ettei Suomen hallitus myöntänyt korealaiselle STX Finlandille joulukuussa 50 miljoonan euron pääomalainaa. Päätöksen seurauksena risteilijätilaus meni Ranskaan.

Vielä runsas puoli vuotta sitten kauppa- ja teollisuusministeri Jan Vapaavuori (kok.) kirjoitti blogissaan, ettei valtio tue kannattamatonta liiketoimintaa eikä valtio ryhdy yrittäjäksi. Vapaavuoren mukaan kestävä kasvu ei voi perustua kuin kannattaviin yksityisiin yrityksiin.

Päätös jättää korealaisomisteinen telakka ilman valtion pääomalainaa oli erittäin kova

Elinkeinoministeri Jan Vapaavuoren (kok.) mukaan valtio on Turun telakan tilapäinen omistaja.

paikka silloiselle valtiovarainministeri Jutta Urpilaiselle (sd.). Urpilainen joutui selittelemään puolueensa kannattajille, miksi perinteisen teollisuuden tukeminen ei kiinnosta.

Jos telakkakauppa olisi toteutunut jo keväällä, on hyvin todennäköistä, että Urpilainen olisi edelleen puolueensa puheenjohtaja ja valtiovarainministeri. Pääministerin nimi saattaisi olla Vapaavuori.

Valtion ja Teollisuussijoituksen rooli telakkakaupassa on juuri sellainen kuin pitääkin. Autetaan vaikeuksissa oleva yritys pahimman yli yhdessä yksityisen pääoman kanssa. Omistuksesta ollaan valmiita luopumaan, kun tilanne paranee. Kauppa on samalla osoitus, että valtio voi myös ostaa ja sijoittaa eikä vain myydä tuottavaa yritystoimintaa.

Myönteiset yritysuutiset ovat viime aikoina olleet vähissä. Niitä on nyt julkaistun telakkakaupan ja laivatilaisten lisäksi kuulunut oikeastaan vain metsäteollisuudesta. Metsäteollisuuden tulevaisuus näyttää valoisalta, koska biotalous on maailmanlaajuisesti erittäin nopeasti kasvava ala.

Valtion telakkateollisuuteen tekemän sijoituksen kaltaisia tekoja tarvitaankin myös biotaloudessa. Vaikeassa taloustilanteessa yhteisiä varoja pitää käyttää kohteisiin, jotka edistävät tuotannollista toimintaa, työllisyyttä ja vientiä.

> **Valtio voi myös ostaa ja sijoittaa eikä vain myydä.**

Lomitus turvattava

EU:n komissio on aikeissa murentaa suomalaista maatalousyrittäjien lomitusjärjestelmää. Komissio perustelee kansallisiin järjestelmiin puuttumista tasapuolisten kilpailuetujen vaalimisella (MT 4.8.).

Suomessa komission linjaus vähentäisi noin kolmasosan lomituspäivistä. Leikkaus koskisi erityisesti sijaisapua, jota viljelijä voi saada muun muassa sairauden ajaksi sekä äitiys- ja vanhempainvapaalle.

Komission tehtäviin kuuluu linjata jäsenmaiden julkisten tukien käyttöä. Nyt komission linjaus iskee viljelijän tärkeään sosiaaliturvaan, josta kieltämisen sijaan tulisi muualla Euroopassa ottaa oppia.

Viljelijät rahoittavat itse suuren osan sosiaaliturvastaan. Silti vain harvalla tilalla olisi mahdollista palkata lomittajaa ilman Melan hallinnoimaa, tuettua järjestelmää.

Suomella on pitkä historia siinä, kuinka viljelijöiden sosiaaliturvaa on pyritty kehittämään muun yhteiskunnan mukana. Tulojen osalta turva meni hintaratkaisujen mukana, kun siirryttiin EU-aikaan.

EU:n vapailla markkinoilla suomalainen maatalous on joutunut niin tiukille, että perinteinen perheviljelmämalli on murenemassa. Viljelystä luovutaan, eikä alalle tahdo löytyä uusia yrittäjiä.

Jo valmiiksi niukan sosiaaliturvan heikennykset pahentavat tilannetta. Viljelijöiden ja heidän perheidensä jaksamisen ohella kyse on myös tuotantoeläinten hyvinvoinnista.

Mikäli komission suunnitelma toteutuu, Suomi menettää yli tuhat maatalouslomittajan työpaikkaa. Viljelijöiden jaksamisen lisäksi lasku olisi kallis myös valtion taloudelle.

Komissio on luvannut linjaukseensa kansallisia poikkeamia perustelluista syistä. Perusteluja löytyy, ja ne on syytä esittää jämäkästi syksyn neuvotteluissa komission kanssa.

Suomea asiassa edustavalla peruspalveluministeri Susanna Huovisella (sd.) on näytön paikka.

VIERASYLIÖ

Kevyt sääntely edellyttää vahvaa luottamusta toinen toisiinsa

Viime viikkoina talouselämä on esittänyt huolensa suomalaiseen elinkeinoelämään kohdistuvasta ylisääntelystä.

Huolen ovat saaneet aikaan viimeaikaiset suunnitellut ja toteutetut sääntelytoimet, liittyen esimerkiksi finanssialaan, ympäristömääräyksiin sekä yritystoiminnan aloittamiseen.

Sääntelyn syinä taas ovat mitatut tai koetut epäkohdat, kuten esimerkiksi finanssikriisiin johtaneet villit rahoitusinstrumentit Yhdysvalloissa ennen vuoden 2008 finanssikriisiä tai vaikkapa Itämeren ja ilmaston huolestuttava tila.

Ylisääntely on voimakas ja tunnelatautunut sana. Varsin yleinen näkemys onkin, että sääntelyä on liikaa ja että se ulottuu liian syvälle arjen elämään. Toisaalta, kun yhteiskunnassa ilmenee räikeitä epäkohtia, halutaan sääntelyä usein lisää.

Toinen vaihtoehto olisi antaa tilaa yleiselle keskustelulle, sosiaalisille normeille ja esimerkiksi organisaatioiden omille hallinnollisille elimille.

Ilman riittävää keskustelua saattaa käydä niin, että sääntelijä ei tunne kuluttajien ja yritysten käyttäytymisen säännönmukaisuuksia ja erilaisten toimenpiteiden käyttäytymisvaikutuksia, vaan sääntelee joko vääriä asioita tai oikeita asioita mutta väärillä menetelmillä.

Vaikka sääntely jakautuu perusteluiltaan, keinoiltaan ja vaikutuksiltaan lukemattomiin yksityiskohtiin, on sääntelyä ja sen purkamisen edellytyksiä syytä tarkastella myös yleisesti. Sääntelyn määrästä ja laadusta on kansainvälistä vertailuaineistoa, mikä auttaa ymmärtämään, miksi sääntely on toisissa maissa kevyempää ja toisissa taas raskaampaa.

Suomessa säätely kevyttä ja toimivaa?

Maailmanpankin ja OECD:n tilastojen mukaan sääntely on Suomessa moneen muuhun Euroopan maahan verrattuna kevyttä ja toimivaa.

Tilastojen tarjoama yleinen kuva on, että Suomessa sääntely tukee hyvin yksityisen sektorin toimintaedellytyksiä ja markkinoiden toimintaa. Kuva voi kuitenkin olla vääristynyt ja sääntely voi joillain aloilla olla raskasta ja monimutkaista.

Euroopan unionin yhtenäinen sääntely herättää kysymyksen sääntelykulttuurin eroista. Tässä suhteessa Eurooppa jakaantuu karkeasti jaotellen neljään osaan – etelään, pohjoiseen, itään ja länteen.

Etelä- ja Itä-Euroopan mailla on oma kulttuurinsa ja suhtautumisensa sääntelyyn. Maiden kulttuurissa korostuu epävarmuuden välttäminen, epäluottamus toisia kohtaan sekä monimutkaisiin sääntelykuvioihin turvautuminen.

Pohjois- ja Länsi-Euroopan maat puolestaan ovat epävarmuutta sietäviä ja erityisesti Pohjoismaissa kansalaisten yleinen luottamus toinen toisiinsa on korkealla tasolla. Osittain näistä syistä sääntely on näissä maissa yksinkertaisempaa ja kevyempää kuin Etelä- ja Itä-Euroopan maissa.

Tiukka kontrolli ja ylilyöntejä

Itä-Euroopan maat tarjoavat eräänlaisen laboratorion sääntelyn ja luottamuksen puutteen välisen yhteyden tarkastelulle.

Taloustieteilijä Philippe Aghionin johtama tutkimusryhmä toteaa, että ennen sosialismin romahtamista useassa itäisen Euroopan maassa sääntely ja kontrolli ulottuivat lähes kaikkeen elämään. Sen seurauksena näihin maihin jäi syntymättä luottamusta ylläpitäviä instituutioita ja kulttuuria.

Kun sosialismi sitten romahti, tapahtui vapaiden markkinoiden huumassa ylilyöntejä, mikä nostatti uudestaan sääntelyn kannatusta.

Monta maat, kuten Bulgaria, Slovenia ja Puola ovat sääntelyn noidankehässä, koska sääntelyn keventämistä ei voi rakentaa olemattoman luottamuksen tai vastaavien tekijöiden varaan.

> **Oikeitakin asioita voidaan säädellä väärillä menetelmillä.**

Keppiä ja porkkanaa

Miten sitten ylisäätelyä puretaan? Joissain tapauksissa ratkaisut ovat käytännöllisiä ja teknisluonteisia.

Esimerkiksi saasteiden vähentämiseen sovelletaan jo nyt sekä keppiä että porkkanaa – esimerkiksi yhtäältä veroluonteisia maksuja saasteen määrän mukaan ja toisaalta valtion tukea vähemmän saastuttaviin tuotanto- ja laiteinvestointeihin.

Toisissa tapauksissa taas on mahdollista löytää turhaksi osoittautunutta sääntelybyrokratiaa, jonka poistaminen keventäisi yritysten kokemaa sääntelyn taakkaa.

Mutta sääntelyn keventäminen edellyttää myös luottamusta ja uskoa sosiaalisten instituutioiden toimintaan.

Luottamus tarkoittaa kulttuurin ja kokemuksen kautta omaksuttua näkemystä yhteiskunnan muiden toimijoiden luotettavuudesta. Jos tällainen luottamus on vahvaa, voidaan sääntelyä keventää.

Monet tutkimustulokset osoittavat, että luottamuksen voimakkuuden ja sääntelyn määrän ja monimutkaisuudesta välillä on negatiivinen korrelaatio: mitä enemmän luottamusta sitä kevyempää ja yksinkertaisempaa sääntelyä.

Talousteoriaa vai käyttäytymistiedettä?

Myös itse sääntelykulttuuria on tarpeen arvioida kriittisesti.

Sääntelyn perusteet ovat näihin päiviin asti olleet perinteisessä talousteoriassa, joka korostaa ihmisten ja yritysten kykyä tehdä rationaalisia, virheettömiä päätöksiä.

Vaihtoehtoisen näkökulman tarjoaa käyttäytymistaloustiede, joka yhdistää psykologiaa ja taloustiedettä tutkiessaan ihmisten ja yritysten käyttäytymistä ja päätöksentekoa.

Parinkymmenen vuoden tutkimustulokset osoittavat, että ihmiset ja yritykset ovat alttiita erilaisille päätöksentekovirheille.

Sääntelyyn ja ohjaukseen sovellettuna käyttäytymistaloustiede korostaa yksinkertaisuutta ja läpinäkyvyyttä sekä ihmisten kannustamista omien aivojen käyttöön.

TIMO TAMMI
Kirjoittaja toimii yliopistolehtorina Itä-Suomen yliopiston kauppatieteiden laitoksella.

PÄIVÄN KUVA

KARI KYTÖ

Päiväretkellä

Vaikka näitä sympaattisia veijareita on Suomessa melko paljon ja osa asustelee jopa kaupunkialueella, niin vain harva on päässyt liito-oravaa näkemään.
Liito-orava liikkuu pääasiassa hämärän aikana. Tämä poikanen oli kuitenkin liikkeellä päivällä Virolahden Säkäjärven kylässä.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: ANTTI KANTOLA

Urheilu on politiikkaa

Venäjä järjesti Sotšissa talviolympialaiset viime helmikuussa.

Seurasin kisoja jonkin verran, mutta avajaiset jäivät katsomatta. Kaiketi tapahtuma sujui perinteisin menoin: järjestävä maa esittelee parasta osaamistaan.

Perinteitä mahtoi noudattaa avauspuheessaan myös presidentti Vladimir Putin. Kai hän hehkutti urheilevan nuorison kohtaamisesta, jonka ansiosta kansat lähentyvät, ristiriidat poistuvat ja maailmanrauha vahvistuu.

Putinin näytöstä himmensi hieman, että useiden maiden johtajat olivat peruneet tulonsa olympialaisten avajaisiin. Poisjäännillään he osoittivat mieltä. Moni syytti Venäjää ihmisoikeusrikkomuksista, esimerkiksi seksuaalisten vähemmistöjen syrjinnästä.

Olympialaisten avaus on poliittiselle johtajalle politiikkaa. Poisjäänti kisojen avauksesta on sekin politiikkaa.

Tuskin oli Sotšin olympiatuli sammunut, kun Venäjä anasti Ukrainalta Krimin niemimaan.

Venäjä liitti Krimin alueisiinsa tapahtumaketjussa, joka oli törkeää puuttumista toisen maan sisäisiin asioihin.

Venäjän sotkeutuminen Ukrainan asioihin on jatkunut. Tukemalla Itä-Ukrainan separatisteja Venäjä on ollut synnyttämässä sisällissotaa Ukrainaan.

> **Tuskin oli Sotšin olympiatuli sammunut, kun Venäjä anasti Ukrainalta Krimin niemimaan.**

antti.kantola@maaseuduntulevaisuus.fi

Toistaiseksi Venäjä on vähät välittänyt länsimaiden protesteista. Euroopan unionin ja Yhdysvaltain pakotteille on lähinnä naureskeltu. Toisaalta Venäjä puuhaa lännelle omia pakotteitaan.

Pakotteet kohdistuvat myös yksityisiin ihmisiin.

Suomalaisittain kiinnostavaa on, että länsimaiden pakotelistalla ovat myös Arkadi ja Boris Rotenberg. Boris Rotenberg on Yhdysvaltain pakotelistalla, Arkadi Rotenberg EU:n listalla.

Rotenbergit ja heidän liikekumppaninsa Gennadi Timtšenko omistavat Arena Events Oy:n, joka on osaomistaja helsinkiläisessä Jokerit-jääkiekkoseurassa.

Timtšenko on hänkin Yhdysvaltain pakotelistalla. Hänellä ja Boris Rotenbergilla on sekä Venäjän että Suomen kansalaisuudet.

Vielä ei tiedetä, miten talouspakotteet vaikuttavat Jokereihin, joka tulevasta syksystä lähtien pelaa kotoisen jääkiekkoliigan sijasta Venäjä-vetoisessa KHL-sarjassa.

Jokerien pelaajien tai kannattajien mielestä on varmasti tylsää, että oma seura on joutunut osaksi kansainvälistä politiikkaa. Tämänhän piti olla vain lätkää!

EU ja Yhdysvallat ovat toista mieltä. Ne arvioivat Rotenbergit ja Timtšenkon presidentti Putinin läheisiksi tukijoiksi.

Hyvistä suhteista Putiniin on ollut myös taloudellista hyötyä. Rotenbergien ja Timtšenkon yritykset osallistuivat merkittävästi Sotšin olympialaisten isoihin rakennushankkeisiin.

Lännen mielestä Rotenbergit ja Timtšenko ovat poliittisia ihmisiä, joiden omistuksilla on poliittista merkitystä.

Suomalainen urheiluseura osana kansainvälistä politiikkaa on uusi ilmiö.

Sen sijaan kansallisessa ja kunnallisessa politiikassa urheilu on meilläkin ollut mukana iät ajat.

Moni valtakunnallinen poliitikko on mielellään hankkinut lisäkannatusta urheilujärjestöjen johtopaikoilla.

Kunnallispolitiikassa urheilupuolue on vähintään yhtä merkittävä vaikuttaja kuin pankki- tai kauppapuolue.

Urheilu yhdistää yli puoluerajojen. Kuinka monta valtuutettua urheilupuolueella on oman kuntasi valtuustossa?

LEHTIKATSAUS

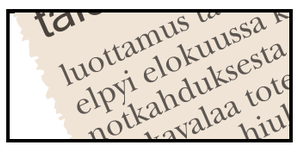

Työttömyys on huono alku

Tiina Ojutkangas kirjoittaa **Länsi-Savon** pääkirjoituksessa synkästä työtilanteesta ja työn merkityksestä erityisesti nuorille.

"Jos nuori ihminen on työttömänä tai ei ole saanut edes ensimmäistä työpaikkaansa, se on huono alku aikaiselle elämälle. Työ merkitsee muutakin kuin toimeentuloa.

Mitä nuoremmista työttömistä on kysymys, sitä tärkeämpää on tukea nuoria tarttumaan työhön. Työttömyys ei ole nuoren syytä, mutta liian nirso ei kannata olla.

Yksi hyvä työtodistus ja työpaikka johtaa helpommin seuraavaan. Lopulta palkintona voi olla oman alan tai unelmien työpaikka.

Yksilön kannalta tekee mieli kannustaa lähtemään työn perässä vaikkapa pääkaupunkiseudulle. Etelä-Savon kannalta toivoisi, että alue houkuttelisi nykyisiä ja uusia asukkaita. Työpaikkojen luomiseksi tarvitaan myös sellaisia yrityksiä, jotka haluavat toimia tässä maakunnassa.

Osa yritystoiminnasta on aina sellaista, että paikkakunnan nimellä ei ole merkitystä. Yritystoiminnalle otolliset olosuhteet ja yhteydet muualle Suomeen ja ulkomaille ratkaisevat."

Tarkan pelin paikka

Aamulehti pohtii Suomen turvallisuuspolitiikkaa.

"Ukrainan tapahtumien myötä Venäjän ja länsimaiden vastakkainasettelu on nopeasti kärjistynyt, eikä kriisin laukeamisesta ole mitään merkkejä."

"Ulko- ja turvallisuuspoliittisella johdolla on nyt tarkan pelin paikka. Sen on päivitettävä arvioitaan siitä, miten Suomen vallitsevat käsitykset kriiseistä ja erilaisista uhkakuvista vastaavat muuttunutta suurvaltapoliittista tilannetta. Uhkakuva- ja kriisianalyysissa suurennuslasin alle on pantava ennen kaikkea presidentti Vladimir Putinin harjoittama Venäjän aggressiivinen etupiiripolitiikka.

Tilannearvio jää kuitenkin torsoksi, mikäli siihen ei sisälly selvitys Suomen mahdollisen Nato-jäsenyyden vaikutuksista.

Tässä tilanteessa on vähän vaikea ymmärtää, miksi vasemmisto ja vihreät kavahtavat pelkkää ajatustakin ajanmukaisesta Nato-analyysistä."

Potkua mustikalle

Kainuun Sanomat kiittelee hanketta hakea EU:n nimisuoja suomalaiselle metsämustikalle.

"Avaus on merkittävä, sillä villimarjoja ei tiettävästi nimisuojan alla toistaiseksi ole.

Ennen kaikkea nimisuoja toisi potkua suomalaisen, terveysvaikutuksiltaan erinomaisen mustikan vientiin.

Se toisi myös jonkinlaisen suojan väärinkäytöksiä vastaan. Nykyisellään viljeltyä pensasmustikkaa myydään maailmalla metsämustikan veroisena.

Jos EU-nimisuoja mustikalle irtoaa, sitä voi jatkossa hakea myös muille marjoille. Ja miksei suojata voisi myös muitakin metsän antimia. Ainakin suomalainen herkkutatti tunnetaan erittäin hyvin tietyissä osassa Eurooppaa."